

TOKAT GAZIOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

2022 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu

2022 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu

Haziran 2023

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
Taşhıftlık Yerleşkesi/TOKAT
<http://strateji.gop.edu.tr>

Bir millet irfan ordusuna sahip olmadıkça, muharebe meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin kalıcı sonuçlar vermesi ancak irfan ordusuna bağlıdır.

K. Atatürk

İçindekiler Tablosu

Üst Yönetici Sunuşu	1
I.GİRİŞ	3
I.1. Misyon	3
I.2. Vizyon	3
I.3. Organizasyon Şeması.....	4
II.İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI.....	6
II.1. Kontrol Ortamı.....	7
II.2 Risk Değerlendirme	8
II.3 Kontrol Faaliyetleri.....	9
II.4 Bilgi ve İletişim	11
II.5 İzleme	12
III.DİĞER BİLGİLER	14
III.1 İç Denetim Sonuçları	14
III.2 Dış Denetim Sonuçları.....	15
III.3 Diğer Bilgi Kaynakları	17
III.3.1 Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler.....	17
III.3.2 Kişi veya İdarelerin Talep ve Şikayetleri	20
III.3.3. Diğer Bilgiler	21
IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ	21
V. SONUÇ VE ÖNERİLER	23
V.1 Güçlü Yönler	26
V.2 İyileştirmeye Açık Alanlar.....	26
V.3 Eylem İçin Öneriler.....	27

Tablo Listesi

1) İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması	6
2) Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları	7
3) Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları	9
4) Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları	10
5) Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları	12
6) İzleme Soru Formu Sonuçları	13
7) İç Denetim Birimi Başkanlığı Denetim Raporları Sonuçları	15
8) Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler	18
8) İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçları	24

Üst Yönetici Sunuşu

Üniversitemizde planlı hizmet sunumu, politika geliştirme, belirlenen politikaları somut iş programlarına dayandırma, uygulamayı etkili bir biçimde izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin etkinliği iç kontrol sisteminden yararlanılarak yerine getirilmektedir. İç kontrol; idarenin hedeflerine doğru ilerlerken saydamlığın, hesap verebilirliğin sağlandığı ve üst yönetim ile her düzeydeki personelin farklı noktalarda müdahil olduğu iyi bir yönetim aracıdır. Bu yaklaşımı ile İç Kontrol Sisteminin, misyonumuzu gerçekleştirirken karşılaşılabileceğimiz risk ve belirsizlikleri en aza indirerek yönetime de makul bir güvence sağlaması beklenir. Doğal olarak iç kontrol geçmişimizden ve kurumun kültürel yapısından etkilenir. Bütün değişim programlarında olduğu gibi iç kontrol sisteminin başarılı bir şekilde kurularak, kamudaki yönetim yaklaşımının yeniden oluşturulmasında yöneticilerin iç kontrolü sahiplenmesi, etik değerleri benimsemesi sistemin içselleştirilmesi ve kendinden bekleneni gerçekleştirilmesi adına kritik önem taşımaktadır.

İç kontrol sisteminin etkili bir biçimde uygulanabilmesinin bir diğer ihtiyacı da personelin, iç kontrolü bir yük olarak değil, beklenmeyen olaylar ortaya çıktığında oluşacak kayıpları önlemek ve fırsatları değerlendirmek ile ilgili bir araç olarak görmesidir. Personelin işini severek ve sahiplenerek yapması, kurum açısından oldukça önemlidir. Çünkü personel,

yerine getirdiği görev hakkında en kapsamlı bilgiye sahip kişidir. Ayrıca, görevini en etkin şekilde yerine getirmekten ve işi ile ilgili fark ettiği eksiklikleri yönetime iletmekten de sorumludur. Üniversitemizin her düzeydeki personelinin, bu yeni yönetim anlayışının hayata geçirilmesinde üstüne düşen görevi en iyi şekilde yerine getireceğine yürekten inanmaktayım.

Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması, hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık ilkeleri doğrultusunda hazırlanan Üniversitemiz 2022 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporumuzu kamuoyu bilgisine saygılarımla sunarım.

Prof. Dr. Fatih YILMAZ
Rektör

I. GİRİŞ

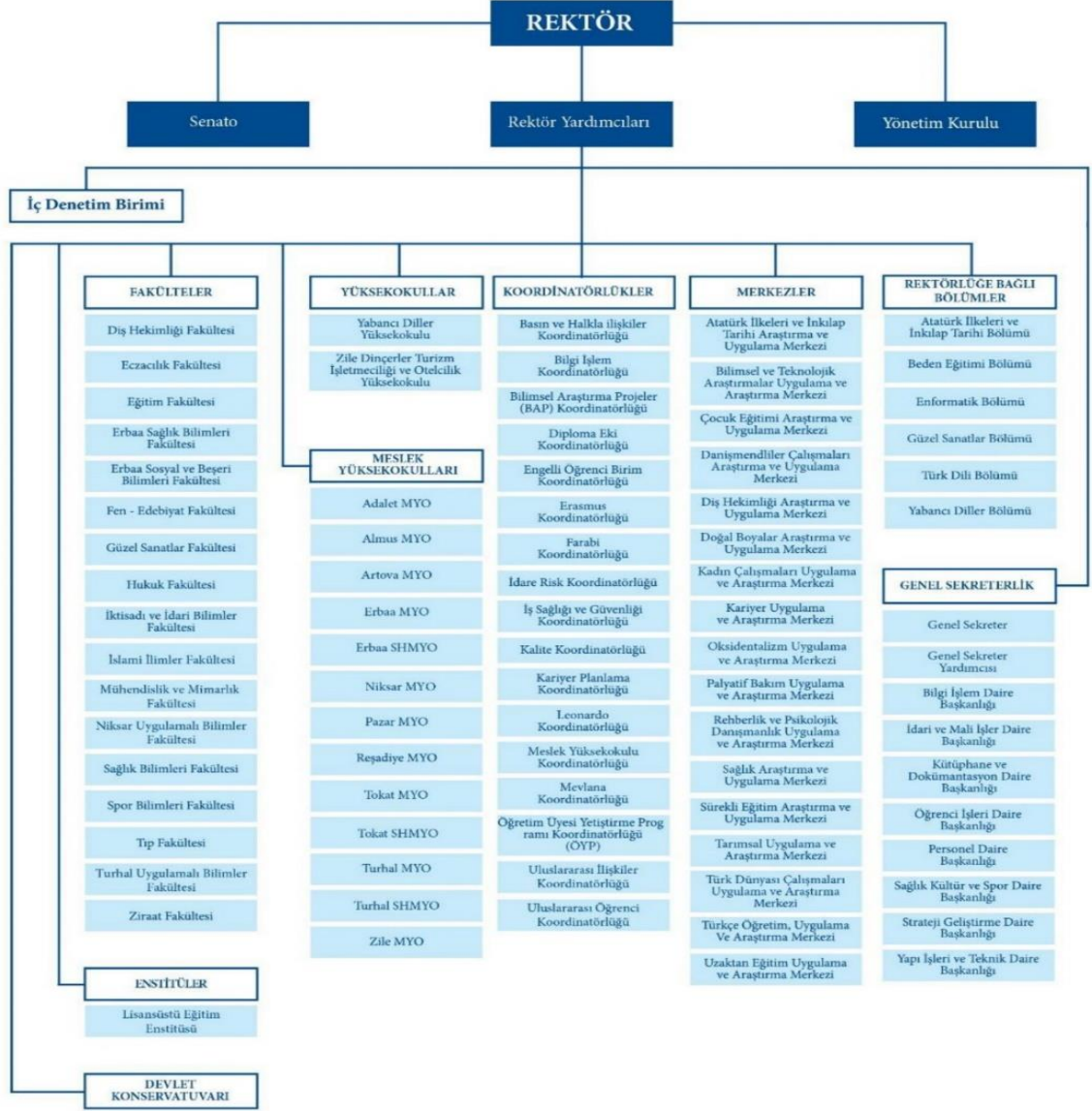
I.1. Misyon

Evrensel değerlere sahip, insana, topluma ve doğaya saygılı, donanımlı, ülkenin sosyokültürel ve ekonomik gelişimine katkı sağlayacak girişimci ve yenilikçi bireyler yetiştirmek; bölgesel, ulusal ve uluslararası sorunlara çözümler üretecek bilimsel çalışmalar yapmak, üniversitenin birikimlerini insanlığın hizmetine sunmak.

I.2 Vizyon

Katma değer üreten çalışmaları ve paydaşlarla geliştirdiği iş birlikleri ile başta bölgenin ve ülkemizin sürdürülebilir kalkınması olmak üzere tüm insanlığın refahına ve kültürüne doğrudan etki eden, gerek ulusal ve uluslararası tanınırlığı olan ve tercih edilen bir üniversite olmak.

I.3. Organizasyon Şeması

Adını Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa'dan alan Üniversitemiz, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkındaki 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 sayılı Kanun ile 78 ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 03.07.1992 tarih ve 3837 sayılı Kanununun 24'üncü maddesi gereğince kurulmuştur.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi; 1 enstitü (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü), 17 fakülte (Hukuk Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tıp Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Erbaa Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Erbaa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi), 2 yüksekokul (Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu) 1 devlet konservatuvarı, 13 meslek yüksekokulu (Tokat MYO, Zile MYO, Niksar MYO, Reşadiye MYO, Almus MYO, Turhal MYO, Erbaa MYO, Erbaa Sağlık Hizmetleri MYO, Artova MYO, Pazar MYO, Turhal Sağlık Hizmetleri MYO, Tokat Sağlık Hizmetleri MYO ve Adalet MYO) Rektörlüğe bağlı 6 bölüm (Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Yabancı Diller, Enformatik Bölümü, Beden Eğitimi Bölümü ve Güzel Sanatlar Bölümü) ile 21 Araştırma uygulama merkezi olmak üzere, toplam 61 eğitim-öğretim birimiyle faaliyetlerini sürdürmektedir.

II. İÇ KONTROL SİSTEMİ SORU FORMU SONUÇLARI

İç kontrol sisteminin değerlendirilmesi süreci; Üniversitemizin amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkıyı sağlayıp sağlamadığının iç kontrol bileşenleri özelinde incelenmesi ve sistemin iyileştirmeye açık alanlarının tespit edilerek düzeltici önlemlerin belirlenmesini kapsayan bir süreçtir. Üniversitemizde, Kamu İç Kontrol Rehberinde yer alan soru formu kullanılarak iç kontrol sistemi değerlendirilmektedir. Soru formunda; Kontrol Ortamı Standartlarına yönelik 24, Risk Değerlendirme Standartlarına yönelik 16, Kontrol Faaliyetleri Standartlarına yönelik 12, Bilgi ve İletişim Standartlarına yönelik 11 ve İzleme Standartlarına yönelik 7 adet soru harcama birimlerine sorulmaktadır. Soru formunun değerlendirilmesinde harcama birimlerinin verdiği cevaplarda; eğer sözü edilen konular birimde gereken şekilde anlaşılmış ve uygulanmış ise; Evet (2 puan), bu konuların birimin genelinde anlaşılmamış ve hayata geçirilmemiş ise; Hayır (0 puan) ve ilgili soruda sözü edilen konuların birimin bazı bölümlerinde kısmen anlaşıldığı ve uygulandığı durumlarda ise; Geliştirilmekte (1 puan), seçeneklerinin işaretlenmesi suretiyle iç kontrol soru formu buna göre cevaplandırılmaktadır.

Harcama birimlerinden gelen soru formları toplandıktan sonra her standart için yüzde puanları hesaplanarak yorumlanmaktadır. Yüzde puanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1- İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçlarının Yorumlanması

% Puan	Yorum
0-25	İç kontrol sisteminin gelişiminin en düşük seviyede olduğunun göstergesi. Biraz farkındalık olmakla birlikte iç kontrol mekanizmalarının henüz idarede uygulanmadığı anlaşılmaktadır. İç kontrol sisteminin kurulması için acil rehberlik ve yönlendirmede bulunulması gereklidir.
26-50	İç kontrol sisteminin gelişiminin düşük seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol sistemine ilişkin farkındalık ve anlayışın bulunduğu, iç kontrol mekanizmalarının uygulanması için çalışmalara başlandığı anlaşılmaktadır. Ancak çalışmaların artarak devam etmesi ve uygulamaya geçilmesi gereklidir.
51-75	İç kontrol sisteminin gelişiminin orta seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulanmaya başladığı, ancak geliştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.
76-90	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır.

91-100

İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

II.1. Kontrol Ortamı

Kontrol ortamı bir idarede çalışanların iç kontrol bilincinin oluşmasını sağlayacak iç kontrolün diğer bileşenleri için temel oluşturmaktadır. Misyonun belirlenmesine, kurum personeline duyurulmasına ve bunlarla uyumlu bir organizasyon yapısının oluşturulmasını ve geliştirilmesini tanımlamak amacıyla kullanılan bir kavramdır. Kontrol ortamı üzerinde etkili temel unsurlar kişisel ve mesleki dürüstlük, yönetim ve personelin etik değerleridir. İç kontrole yönelik destekleyici tutum, insan kaynakları yönetimi için yazılı kurallar ve uygulamalar kurumsal yapı, yönetim felsefesi ve iş yapma biçimi olarak da tanımlanmaktadır. Kontrol ortamı genel olarak kurumun iç kontrol bilinci değerleri iş görme biçimi ve prosedürlerini çalışanların yöneticiler ile ilişkileri gibi hususları içeren kurum kültürünü ifade etmektedir.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıda belirtilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2- Kontrol Ortamı Soru Formu Sonuçları

BİRİMLER	Kontrol Ortamı Puanı	Kontrol Ortamı Puanı Yüzde (%)	Açıklama
İdari Birimler	37	78	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Fakülteler	41	85	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır

Yüksek Okullar Ve Meslek Yüksek Okulları	42	88	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Ortalama	40	84	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır

II.2. Risk Değerlendirme

Risk değerlendirmesi, idarenin amaç, hedef ve faaliyetlerinin olumsuz gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması analiz edilmesi, kurumun, faaliyetlerde etkinlik, mali raporlarda güvenilirlik ve düzenlemelere uyum hedeflerini olumsuz etkileyecek iç ve dış olayların tespit ve analiz edilerek bunlara uygun cevaplar verilmesini belirleme sürecidir. Kurumun amaçları açık, net ve tutarlı biçimde belirlenmelidir. Amaçlar belirlendikten sonra amaçlarla bağlantılı iç ve dış kaynaklı riskler tanımlanmalı, değerlendirilmeli ve alınacak tedbirler kararlaştırılmalıdır.

Risk yönetimi idarenin değişen ihtiyaçlara cevap vermek üzere büyümesi veya değişmesini sağlamak için gerekli risklerin alınması demektir. Risk yönetimi riskten kaçınmak anlamına gelmez. İdare üzerinde olumsuz etki bırakma potansiyeli olanlar risk kabul edilir.

Bu bölümde idare risk algısı ve riskle başa çıkabilme kapasitesini ölçmeyi hedeflemektedir.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıda belirtilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3- Risk Değerlendirme Soru Formu Sonuçları

BİRİMLER	Risk Değerlendirme Puanı	Risk Değerlendirme Puanı Yüzde (%)	Açıklama
İdari Birimler	25	77	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Fakülteler	28	87	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Yüksek Okullar Ve Meslek Yüksek Okulları	28	87	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Ortalama	27	84	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır

II.3. Kontrol Faaliyetleri

Kontrol Faaliyetleri, idarenin öngörülen risklerin etki ve/veya olasılığını azaltmayı ve böylece idarenin amaç ve hedeflerine ulaşma olasılığını artırmayı amaçlayan eylemlerdir. Mali ve mali olmayan kontrolleri kapsamakta olup, idarenin tüm faaliyetleri için bir bütün olarak tasarlanıp uygulanması sürecidir.

Kontrol faaliyetlerinin fayda-maliyet analizi çerçevesinde, doğrudan hedefe ulaşmayı sağlayacak şekilde tasarlanması gerekir. İdeal olarak, risk yönetim süreçlerinin ve kontrol faaliyetlerinin sistemlere ve süreçlere, bu sistem ve süreçleri oluştururken yerleştirilmesi gerekir.

Çünkü kontrol faaliyetlerinin daha sonraki bir aşamada hayata geçirilmesi daha maliyetli ve daha az etkili olabilecektir.

Kontrol faaliyetlerinin anlaşılır, uygulanabilir ve tutarlı olması, kontrollerin etkinliği açısından önemlidir. İyi bir kontrol stratejisinde, kontrollerin belirlenmesi kadar bunların nasıl uygulanacağı da dikkate alınmalı ve kurumsal kapasite göz önünde bulundurulmalıdır. Kontrolün uygulanma amacı ile hedeflenen sonuçların örtüşüp örtüşmediği, başlangıç maliyetleri ile gerçekleşen maliyetler arasında paralellik olup olmadığı gibi hususların değerlendirilmesi gerekir. Ayrıca, kontrol faaliyetlerinin değişen şartlar karşısında düzenli olarak gözden geçirilmesi de etkililiğinin değerlendirilmesi açısından önemli konudur.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıda belirtilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4- Kontrol Faaliyetleri Soru Formu Sonuçları

BİRİMLER	Kontrol Faaliyetleri Puanı	Kontrol Faaliyetleri Puanı Yüzde (%)	Açıklama
İdari Birimler	20	87	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Fakülteler	21	89	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Yüksek Okullar Ve Meslek Yüksek Okulları	22	90	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır

Ortalama	21	89	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
----------	----	----	--

II.4. Bilgi ve İletişim

Kamu iç kontrol standartlarının beş bileşeninden dördüncüsü olan bilgi ve iletişim; kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki ilişkiyi bilgi paylaşımı ve iletişim yoluyla sağlar.

Bilgi ve iletişim, gerekli bilginin ihtiyaç duyan kişi personel ve yöneticiye belirli bir formatta ve ilgililerin hedeflerin gerçekleştirilmesi ve iç kontrole ilişkin sorumluluklarını yerine getirmelerine imkan verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak uygun bir bilgi iletişim ve kayıt sistemini kapsamaktadır.

Bilgi iletişim sistemleri gerektiği gibi işlemediği takdirde yöneticiler ve personel, zamanında ve doğru karar alamama, bunları uygulayamama ve nihayetinde hedeflere istenildiği şekilde ulaşamama gibi riskler ile karşı karşıya kalabilirler. Bu bakımdan bilgi, ulaşılabilir, faydalı, zamanlı, doğru, tam ve güncel olmalıdır.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıda belirtilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5- Bilgi ve İletişim Soru Formu Sonuçları

BİRİMLER	Bilgi ve İletişim Değerlendirme Puanı	Bilgi ve İletişim Değerlendirme Puanı Yüzde (%)	Açıklama
İdari Birimler	19	87	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır
Fakülteler	21	94	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Yüksek Okullar Ve Meslek Yüksek Okulları	21	93	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Ortalama	20	91	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.

II.5. İzleme

İzleme ile idarenin faaliyetlerinin misyon doğrultusunda, hedeflerle uyumlu olarak yürütülüp yürütülmediği, risk yönetimi esasları çerçevesinde gerekli kontrollerin öngörülüp öngörülmediği, söz konusu kontrollerin uygulanıp uygulanmadığı, iletişimin açık ve yeterli olup olmadığı gibi hususlar tespit edilip değerlendirilmektedir. Bu nedenle izleme iç kontrol sisteminin diğer bileşenleriyle etkileşim halinde işleyen bir süreçtir. İç kontrol sistemini değişen hedeflere, ortama, kaynaklara ve risklere gerektiği biçimde uyum göstermesini sağlamak amacıyla izlenmesi gerekir. Etkili ve verimli bir izlemenin temelinde idarenin hedefleri ile ilgili, anlamlı, risklere yönelik önemli kontrollerin değerlendirildiği izleme

prosedürlerinin tasarlanması ve uygulanması yatar. Kontrol sürecinde karşılaşılan aksaklıkların idarenin hedeflerine önemli bir zarar vermeden düzeltilmesi sağlanmış olur.

İzleme iç kontrol sisteminin, beklendiği şekilde işleyişinin ve koşullardaki değişikliklere uyum göstermesinin sağlanması amacıyla gerçekleştirilir ve yönetime kontrol faaliyetleri sorunlarının düzeltilmesi ve istenmeyen bir olay meydana gelmeden önce riski kontrol etme şansı verir. İzleme iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar. İç kontrol sisteminin izlenmesinde katılımcılık esastır. İzlemede, soru formları, iç ve dış denetim raporları, kişi ve idarelerin talepleri, şikayetleri, bütçe bilgileri, ön mali kontrole ilişkin verilerden yararlanılmaktadır.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin uygulanmasıyla ilgili birimlere gönderilen soru formları analizi aşağıda belirtilen tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6- İzleme Soru Formu Sonuçları

BİRİMLER	İzleme Puanı	İzleme Puanı Yüzde (%)	Açıklama
İdari Birimler	13	91	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Fakülteler	13	91	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
Yüksek Okullar Ve Meslek Yüksek Okulları	13	90	İç kontrol sisteminin gelişiminin yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği anlaşılmaktadır. Uygulamanın biraz daha geliştirilmesi için neler yapılabileceğinin değerlendirilmesi uygun olacaktır

Ortalama	13	91	İç kontrol sisteminin gelişiminin en yüksek seviyede olduğunun göstergesi. İç kontrol mekanizmalarının en iyi şekilde uygulandığı anlaşılmaktadır.
----------	----	----	--

III. DİĞER BİLGİLER

III.1. İç Denetim Sonuçları

İç denetim faaliyeti; nesnel güvence sağlama ve danışmanlık hizmeti yoluyla Üniversitenin faaliyetlerinin amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara, performans programlarına ve mevzuata uygun olarak planlanmasını ve yürütülmesini; kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını; bilgilerin güvenilirliğini, bütünlüğünü ve zamanında elde edilebilirliğini sağlamayı amaçlar.

İç denetim faaliyetleri sonucunda, Üniversite varlıklarının güvence altına alınması, iç kontrol sisteminin etkinliği ve risklerin asgariye indirilmesi için üniversitenin faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek risklerin tanımlanması, gerekli önlemlerin alınması, sürekli gözden geçirilmesi ve mümkünse sayısallaştırılması konularında yönetime önerilerde bulunulur. Nesnel güvence sağlama; Üniversitenin risk yönetimi ile kontrol ve yönetim süreçlerinin etkin bir şekilde işlediğine, üretilen bilgilerin doğruluğuna ve tamlığına, faaliyetlerin etkili, ekonomik, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğine, varlıkların korunduğuna dair kurum içine ve kurum dışına yeterli güvencenin verilmesidir.

Üniversitemiz İç Denetim Birimi Başkanlığı tarafından 2022 yılına ilişkin düzenlenen denetim programı uyarınca aşağıda yer alan tabloda belirtilen birimlerde iç denetim faaliyeti yürütülmüştür.

Tablo-7 İç Denetim Birim Başkanlığı Denetim Raporları

Denetim Konusu	Denetim Yapılan Birimler	Bulgu Sayıları	Durum
Yatay Geçiş sürecinin işlemleri denetimi	Eğitim Fakültesi		Yeterli

Ek Ders Ödemeleri Sürecinin Sistem, Mali ve Uygunluk Denetimi	Niksar Meslek Yüksekokulu	1	Uzlaşamadı (Üst yöneticinin kararıyla uygulanmasına karar verilmiştir.)
Ek Ders Ödemeleri Sürecinin Sistem, Mali ve Uygunluk Denetimi	Niksar Uygulamalı Bilimler Fakültesi		Gelişime Açık

Üniversitemiz İç Denetim Birimi Başkanlığınca 2022 yılına ilişkin iç denetim faaliyetlerinin dönemsel gözden geçirme programı kapsamında yapılan denetim raporları üst yöneticiye sunulmuştur.

III.2. Dış Denetim Sonuçları

Sayıştay Başkanlığı; kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetler. Hesap verme sorumluluğu, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olmasını ifade eder.

Sayıştay denetimi, düzenlilik denetimi ve performans denetimini kapsar. Sayıştay incelemesi, Sayıştayın kesin hükme bağlama ve denetim dışında kalan diğer çalışmalarıdır.

Sayıştay, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde gerçekleştirdiği denetim ve incelemeler sonucunda, hesap verme sorumluluğunun yerine getirilip getirilmediğini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak Sayıştay raporlarında belirtir. Kamu zararına sebep olunan durumlar ise bu zararın tazminine ilişkin hükme bağlama işlemi ile sonuçlandırılır.

Denetim genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlarına uygun olarak yürütülür. Ancak, Uluslararası Denetim Standartları ile iç mevzuat arasında bir farklılık söz konusu olduğunda iç mevzuat esas alınır. Denetimler, güncel denetim metodolojilerinin uygulanmasına gerekli özen gösterilerek gerçekleştirilir.

Kalite güvencesinin sağlanması için, denetimin her aşaması denetim standartlarına, stratejik planlara, denetim programlarına ve mesleki etik kurallarına uygunluğu açısından sürekli gözden geçirilir.

Üniversitemiz 2022 yılı faaliyetleri Sayıştay düzenlilik denetim raporunda; iç kontrol sistemine ilişkin olarak aşağıdaki bulgulara yer verilmiştir;

İç Kontrol Sisteminin Değerlendirilmesi

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki sınırları ve devirleri konusunda çalışmalar tamamlanmış fakat uygulamada eksikler bulunmaktadır. İdarede ‘‘Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri’’ ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası oluşturulmuş fakat uygulamaya geçirilmesi yönleriyle eksiktir, buna karşın hazırlanan bu prosedür duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayınlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programında içerik açısından mevzuata uygun olmayan kısımlar olup, buna rağmen program zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

Risklerin Değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine göre karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmede, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak ‘‘görevler ayrılığı’’ ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluluk kısmen belirlenmiş olup, bunlar kontrol faaliyetlerinin ve risklerin, değerlendirilme ve raporlama uygulanması, açısından yeterli değildir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole ilişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ancak personelin bilgilendirilmesi ve etkin bir uygulama

yürütülebilmesi açısından iyileştirilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyetleri raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır ancak iki yılı geçmeyecek şekilde belirlenen dönemler itibarıyla hazırlanması gerekliliğine uymadığından dolayı İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun değildir.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi görev yapmaktadır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

III.3. Diğer Bilgi Kaynakları

III.3.1. Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler

Ön Mali Kontrol, harcama birimleri tarafından yapılan kontroller, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ile İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Müdürlüğü tarafından yapılan kontrollerden oluşur. Harcama birimleri ve Başkanlık tarafından yapılacak ön mali kontrol, idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama ve finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden yerine getirilir. Mali karar ve işlemler harcama birimleri tarafından, kaynakların amaçlarına ve mevzuata uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edilir.

Ön Mali kontrol sonucunda uygun görüş verilip verilmemesi, danışma ve önleyici niteliğe haiz olup, mali karar ve işlemlerin harcama yetkilisi tarafından uygulanmasında bağlayıcı değildir. Mali karar ve işlemlerin ön mali kontrole tabi tutulması ve ön mali kontrol sonucunda uygun görüş verilmiş olması, harcama yetkilileri ve gerçekleştirme görevlilerinin sorumluluğunu da ortadan kaldırmaz.

Harcama birimlerince yerine getirilecek ön mali kontrol işlemi ise süreç kontrolü olarak yapılmaktadır. Süreç kontrolünde, her bir işlem daha önceki işlemlerin kontrolünü içerecek şekilde tasarlanmakta ve uygulanmaktadır. Mali işlemlerin yürütülmesinde görev alanlar,

yapacakları işlem den önceki işlemleri de kontrol ederler. Süreç kontrolünü sağlamak amacıyla malî işlemlerin süreç akış şeması hazırlanmaktadır.

5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 15 inci maddesine, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 58 ve 60 ıncı maddelerine ve 31.12.2005 tarihli ve 26040 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a dayanılarak hazırlanan Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi'nin 10-11-12'nci maddeleri gereğince 23 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısı üzerinde ön mali kontrol yapılmıştır. Harcama birimlerinden uygulamadaki eksiklikleri tespit edilenler mevzuat hükümleri çerçevesinde görüş yazısı ile bilgilendirilmiş ve aşağıdaki tabloda ön mali kontrole ilişkin veriler gösterilmiştir.

Tablo 8- Ön Mali Kontrole İlişkin Veriler

İhaleyi Yapan Birim	İşin Türü	Sözleşme Bedeli	Uygunluk Durumu	Tespit Edilen Hususlar
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	2022 Yılı Kampüs Mekanik Altyapı İşİ	1.287.780,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	6 Kalem Microsoft Eğitim Çözümleyici Üyeliği Anlaşması Hizmet Alımı	321.933,75	Uygun Görüldü	
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	2022 Yılı Araştırma ve Uygulama Hastanesi Onarım İşİ	1.071.021,58	Uygun Görüldü	
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	2022 Yılı 2. Dilim Karkas Et Ürünleri Alım İşİ	3.402.000	Uygun Görüldü	
Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü	2 Kalem Tıbbi Cihaz, 1 Kalem İş İstasyonu Alımı	849.834,00	Uygun Görüldü	
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Rektörlük, Enstitüler, Fakülteler, Yüksekokullar 2022 Yılı Büyük Onarım İşİ	1.643.360,00	Uygun Görüldü	
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	2022 Yılı Kampüs Altyapı İnşaatı	1.630.000,00	Uygun Görüldü	

Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Tıp Fakültesi Amfi Binası İnşaatı İşİ	52.222.000,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	85 Kalem Sarf Malzeme Alımı	1.638.120,00	Uygun Görüldü	
Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı	Rektörlük Binası İnşaatı İşİ	66.747.000,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	Portakal Kömürü Alımı İşİ	337.200,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	Veri Depolama Cihazı Genişleme Ünitesi Alımı	413.350,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	DMO Trabzon Bölge Müdürlüğü Mal Alımı (1. Dilim 117 Adet Bilgi Teknolojileri Malzemeleri Alımı)	989.088,95	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	DMO Trabzon Bölge Müdürlüğü Mal Alımı (109 Adet Taşınabilir Bilgisayar Alımı)	1.988.035,74	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	Digital Renkli Basım Makinesi Alımı	520.900,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	DMO Trabzon Bölge Müdürlüğü Mal Alımı (5 Kalem Bilişim Malzemeleri Alımı)	546.467,75	Uygun Görüldü	
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Dana Karkas Et Alımı	773.900,00	Uygun Görüldü	
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	2023 Yılı Muhtelif Gıda Alımı İşİ	12.441.065,30	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	2023 Yılı Motorin ve Benzin Alımı	1.375.250,00	Uygun Görüldü	
Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Ali Şevki Erek Kampüsü ve İlçe Kampüsler 2023 Yılı Yemek Hizmeti	11.024.000.,00	Uygun Görüldü	

	Alımı İşi			
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	DMO Trabzon Bölge Müdürlüğü Mal Alımı (1 Adet Fiat Egea Urban 1.6 M. Jet Otomobil Alımı)	608.175,54	Uygun Görüldü	
Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinasyonu	DMO Müdürlüğü Mamul Mal Alımı (1 Adet Seyyar Röntgen Cihazı Alımı İşi)	1.069.200,00	Uygun Görüldü	
İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı	2023 Yılı (Ocak-Şubat) Personel Servisi Hizmet Alımı	602.280,00	Uygun Görüldü	2023 yılı bütçesi ödeneğinin 12 aylık personel servis hizmeti alımını karşılayamayacağı

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi gereğince, 201 adet hak ediş ödemesine ait ödeme emri belgesi ve ekleri üzerinde ön mali kontrol işlemi yapılmıştır. Bunlardan 13 adet evrak mali mevzuat hükümlerine göre eksik ya da hatalı olduğundan düzeltilmek üzere ilgili harcama birimine iade edilmiştir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole Tabi Mali Karar ve İşlemlere İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi'nin 16'ncı maddesi gereğince 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 152'inci maddesine dayanarak yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu Kararınca 2022 yılı zam ve tazminat ödemesi yapılacak personelin I-II-III sayılı yük cetvelleri ön mali kontrole tabi tutulmuştur.

III.3.2. Kişi ve/veya İdarelerin Talep ve Şikâyetleri

Üniversitemizde 2022 yılı içerisinde aşağıda belirtilen harcama birimlerince tereddüte düşülen konular hakkında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'na gönderilen yazılara ilişkin olarak Başkanlığımızca harcama birimlerine yazılı görüşler verilmiştir.

- Devlet Konservatuvarı öğretim üyesine ihtiyatı tedbir uygulandığı döneme ilişkin geliştirme ödeneği idari görev ödeneği ek ders ücreti ödenmesi talebine ilişkin görüş.
- Almus Meslek Yüksekokulu idari personelinin 2547 sayılı yasanın 13-b maddesine göre görevlendirilmesi sonucu geçici/sürekli görev yolluğu ödeme talebine ilişkin görüş.
- Eğitim Fakültesi öğretim üyesi (Prof.Dr) meslek yüksekokulu müdürü olması

nedeniyle üniversite ödeneğinin hangi oran üzerinden ödeneceğine ilişkin görüş.

- Tıp Fakültesi öğretim üyesi (Prof.Dr) personelin tıpta uzmanlık eğitiminde eğitici olarak görev yapıp/yapamayacağı ve bu ders karşılığında ek ders ücreti ödenip ödenmeyeceği hakkında görüş.

III.3.3. Diğer Bilgiler

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca 2022 yılı içerisinde ön mali kontrole ilişkin veriler ile kişilerin ve idarelerin talepleri dışında bilgi bulunmamaktadır.

IV. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN GELİŞİMİ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi amaç ve hedeflerine ulaşma yolunda gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri yerine getirirken 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde kurum kaynaklarının etkin, etkili, ekonomik ve idarenin amaçlarına uygun bir şekilde kullanılması, iş ve işlemlerin mevzuata uygunluğu, faaliyetler hakkında düzenli, zamanında ve güvenilir bilgi üretilmesi, idarenin varlıklarının korunması, yolsuzluk ve usulsüzlüklerin önlenmesi konularında yeterli ve makul güvence sağlayan bir yönetim aracı olarak iç kontrol sistemi oluşturma çalışmalarını başlatmış ve süreç devam etmektedir.

5018 sayılı Kanununun 60 ncı maddesi ve Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde; Strateji Geliştirme Birimleri idarenin iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak ve ön mali kontrol faaliyetini yürütmekten sorumlu kılınmıştır. Bu doğrultuda Başkanlığımızın teknik desteğiyle Üniversitemiz İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Plan revize edilmek üzere gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra İç Kontrol İzleme Yönlendirme Kurulu'nun görüşüne sunulmuştur. Kurul tarafından revizesi uygun görülen “Revizeli Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı” 18.01.2022 tarih ve 122158 sayılı Rektörlük Makamı oluru ile uygulamaya konulmuş ve <http://strateji.gop.edu.tr> web adresinde duyurulmuştur. Üniversitemiz İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı'nda yer alan ve en geç 31.12.2022 tarihine kadar tamamlanması hedeflenen faaliyet ve düzenlemelerin gerçekleşme sonuçları altışar aylık dönemler halinde eylem planı formatında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nca konsolide edilerek Rektörlük Makamı'na ve bilgi için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kullanıma sunulan e-sgb.net'e yüklenmiştir.

Üniversitemiz amaç ve hedeflerine ulaşma konusunda iç kontrol sisteminin beklenen katkıyı sağlayıp sağlamadığı istenilen düzeye ulaşıp ulaşılamadığını izleyebilmek amacıyla Kamu İç Kontrol Standartlarının “izleme” bileşeni altında yer alan “İç Kontrolün

Değerlendirilmesi Standardı” doğrultusunda, katılımcı bir yöntemle yılda bir kez değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Bu doğrultuda Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca hazırlanan öz değerlendirme niteliğindeki iç kontrol sistemi soru formları cevaplandırılmak üzere tüm birimlere gönderilmiştir. Birimler tarafından verilen cevaplar Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından konsolide edilerek, iç ve dış denetim raporları, ön mali kontrole ilişkin veriler birlikte değerlendirilmek suretiyle “2021 Yılı İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu” hazırlanarak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üyelerine gönderilmiştir. Kurul üyelerince değerlendirilen rapor, 07.06.2022 tarih ve 173113 sayılı Rektörlük Makamı onayını müteakip bilgi için Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kullanıma sunulan e-sgb.net’e yüklenmiş ve kurum web sayfasında yayımlanmıştır.

2022 yılı birinci dönem altı aylık iç kontrol eylem planı gerçekleşme sonuçları hazırlanmış ve 27.07.2022 tarih ve 187268 sayılı Rektörlük Makamı onayını müteakip web sayfasında yayımlanmıştır.

12.06.2023 tarihli ve 302771 sayılı Rektörlük Makamı Olur’u ile yeni İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmuş ve göreve başlamıştır.

14.04.2023 tarihli ve 286380 sayılı Rektörlük Makamı görevlendirme yazısı ile İdare Risk Koordinatörü olarak Prof. Dr. Mücahit EĞRİ görevlendirilmiştir.

Üniversitemiz Risk Yönetimi Yönergesi doğrultusunda risklerin belirlenmesi ve buna yönelik ilgili formların düzenlenmesi için birimlerin amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlemesi ve tespit edilen riskleri ortadan kaldırması amacıyla Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının 03.10.2022 tarih ve 213471 sayılı yazısı ile birim risk yönetim ekipleri tarafından risk analiz çalışmaları yapılmıştır. Birimler sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek riskleri tanımlamış ve riskleri giderici ve önleyici kontrol faaliyetlerini belirlemiş ve uygulamaya geçmiştir.

Üniversitemizde iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü (Mülga) Kamu İç Kontrol Rehberi’nde yer alan “İç Kontrol Sistemi Soru Formu” harcama birimlerimizin sisteme sahip çıkma, uyum ve katılımlarıyla ilgili bir objektif analiz ve izleme imkanı sunmaktadır. Soru formu birimlerimizin iç kontrol süreçleri doğrultusunda durumlarıyla ilgili bir durum raporu çıkarılmasında yardımcıdır ve izleme ve değerlendirme yapılabilmesini sağlamaktadır. Bu sayede iç kontrol sisteminin değişen koşullar, kaynaklar ve riskler bağlamında hedeflere ulaşmayı ve bu hedeflere ulaşmayı ne derece kolaylaştırdığını belirlemek de mümkün olmaktadır. Soru formunu cevaplandıranların sorulara verecekleri gerçekçi yanıtlar büyük önem taşımakta olup

iç kontrol sisteminin idaredeki gelişmişlik düzeyini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Birim yöneticileri kendi birimlerinde iç kontrol sisteminin işleyişini ayrıntılı olarak değerlendirerek bu soru formunun doldurulmasından sorumludurlar. Üniversitemiz iç kontrol sistemini değerlendirmek amacıyla Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının 29.12.2022 tarih ve 243974 sayılı yazı ile birimlerden iç kontrol soru formunu doldurmaları istenmiştir. İç kontrol sisteminin işleyişi ve etkinliği konusunda soru formlarının yardımıyla değerlendirme yapılmıştır.

İç kontrol, kurumun hedeflerine ulaşması için makul güvence sağlamak üzere tasarlanmış olan bir sistemdir. İç kontrol yönetsel sorumluluğa ve hesap verebilirliğe dayalı mali yönetim ve kontrol sistemi sunmaktadır. İç kontrol bu yönüyle süreç kontrolü sağlar ve devamlılık üzerine kuruludur. Başka bir deyişle bitirilip sona eren değil devamlılık içerisinde kendini sürekli üreten bir yapıyı işaret etmektedir.

İç Kontrol Sisteminin esas olarak yapılan iş ve işlemlere ek bir bürokratik yapı ve süreçleri arttırmaktan ziyade zaten yürütülmekte olan iş ve işlemlere uyum, standartlaşma ve kontrol imkanı sağladığını belirtmek gerekmektedir. Nitekim “Süreç Akış Şeması” örneğinde olduğu gibi süreç içerisinde tüm birimler tarafından yürütülen iş ve işlemlere ilişkin uyum ve standartlaşma sağlamak mümkün olacaktır.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu iç kontrol sistemi öncelikle yöneticilerin ve daha sonra da çalışanların iş birliği ile etkili hale gelen, üniversitenin hedeflerine ulaşmasında stratejilerinin doğru bir şekilde hayat bulmasını sağlayan, kaynaklarını koruyan ve aynı zamanda verimlilik açısından fayda sağlayan bir mekanizmadır. Üniversitenin hiyerarşik yapısında bulunan en alttan en üstte bu yapı içerisindeki herkes iç kontrolün verimliliğinde etkilidir. İç kontrol sisteminin oluşturulması ve uygulanması için iç kontrol bileşenlerinin tamamının bu süreçte aktif ve başarılı yürütülmesi gerekir. Kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ve izleme iç kontrol sisteminin bileşenlerini oluşturur.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ikincil mevzuat uyarınca yapılması gereken “Kamu İç Kontrol Standartları”na uyum çalışmaları kapsamında temelde beş ana başlığın çalışma eksenini belirlediği iç kontrol standartları ile bunların detaylarında yer alan alt başlıklar kapsamında, iç kontrol sisteminin etkin olarak sürdürülüp sürdürülmediğini değerlendirmek amacıyla iç kontrol soru formları analiz edilmiş ve aşağıdaki tabloda sonuçlar gösterilmiştir.

Tablo 9- İç Kontrol Sistemi Soru Formu Sonuçları

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak kontrol ortamı standardı analiz edildiğinde, birimlerde yönetici ve personelin davranışları, disiplin alışkanlıkları, kontrol mekanizmasına karşı farkındalıkları, çalıştıkları işle alakalı uyum becerileri ve yeterliliklerinin güçlü ve yüksek olduğu, yönetici ve personelin etik davranış ilkelerini benimsediği, organizasyon şemalarının hazırlandığı, görev tanımlarının yazılı olarak personele bildirildiği, iş akış süreçlerinin belirlendiği, yetki devirlerinin mevzuata uygun ve bilgili, deneyimli personelin görevlendiği, Üst Yönetimin iç kontrolü sahiplendiği, insan kaynakları ve politikalarının objektif kurallara bağlandığı, üniversitenin teşkilat yapısının yetki ve sorumlulukların dağılımını gösterecek şekilde olduğu belirlenmiştir. Kontrol Ortamı bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviye olduğu görülmüştür.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak risk değerlendirme standardı analiz edildiğinde, birimlerde yürütülen faaliyetlerin stratejik plan-performans programıyla belirlenen amaç ve hedeflere uyumun saptandığı, risk yönetimine ilişkin organizasyonel yapı ve görevlerin hazırlandığı, risklerin hangi düzeye kadar yönetileceğinin tespit edildiği, her yıl kurumun ve birimlerin amaç ve hedeflere yönelik risklerin belirlendiği ve risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik kontrol stratejilerini hazırlandığı ve uygulamaya konulduğu belirlenmiştir. Risk Değerlendirme bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek

seviye olduğu görülmüştür.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak kontrol faaliyetleri standardı analiz edildiğinde, kontrol faaliyetlerinin anlaşılır, uygulanabilir ve tutarlı olduğu, kontrol faaliyetlerinin değişen şartlar karşısında düzenli olarak gözden geçirildiği, kontrollerin uygulama maliyetinin beklenen faydayı aşmadığı, birimlerde görevler ayrılığı ilkesinin uygulandığı, hiyerarşik kontrollerin yapıldığı, bilgi sistemlerinin güvenliğinin yetki ve şifre verilerek sağlandığı, faaliyetlerin sürekliliğini sağlamak için ek görevlendirmelerin yapıldığı, yöneticilerin görevin verilmesi ve yerine getirilmesine ilişkin prosedürleri belirli periyotlarla izlediği belirlenmiştir. Kontrol Faaliyetleri bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviye olduğu görülmüştür.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak bilgi ve iletişim standardı analiz edildiğinde, yönetici ve personelin yürütülen faaliyetlere ve bu faaliyetlerin sonuçlarına hızlı ve zamanında eriştiği, birimlerde iş ve işlemlerin iletişimi, kaydı, sınıflandırılması ve arşivlenmesinde elektronik belge yönetim sisteminin kullanıldığı, kurum içi iletişimin yazışma, elektronik posta, telefon kullanılarak sağlandığı, raporların web sayfalarında duyurulduğu, bilgi işlem altyapısına ilişkin hizmetlerin yerine getirildiği, elektronik ortamda muhafaza edilen bilgi ve verilere yönelik zararlı girişimler ve bunlar sonucu oluşan zaafiyetler karşısında mevcut bilgilerin güvenliğini ve gizliliğini sağlamak adına güvenlik kontrollerinin yapıldığı, ihbar ve şikayetlerin takip edildiği belirlenmiştir. Bilgi ve İletişim bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin en yüksek seviye olduğu görülmüştür.

İç kontrol sistemi soru formları ve diğer bilgiler kullanılarak izleme standardı analiz edildiğinde birimlerin düzenli toplantılar düzenlediği, yazışmaların elektronik belge yönetim sistemi üzerinden takip edildiği, iç ve dış denetim raporlarının değerlendirildiği, faaliyet raporlarının hazırlandığı, performans programının izlendiği, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun iç kontrol sistemini yıllık olarak değerlendirdiği, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunun yıllık olarak hazırlandığı, harcama birimlerinde yöneticilerin sürekli izleme sorumluluklarını yerine getirdikleri belirlenmiştir. İzleme bileşeni kapsamında yeterlilik düzeyinin yüksek seviye olduğu görülmüştür.

Üniversitemiz iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi amacıyla iç kontrol sistemi soru formları analiz sonuçları ile ön mali kontrole ilişkin veriler birlikte incelendiğinde, yönetici ve personelin yaptığı her iş ve işlemlerde iç kontrole riayet ettikleri, varlıkların korunduğu, kaynakların ekonomik ve verimli kullanıldığı, faaliyetlerin mevzuata uygun olduğu, kurumumuzda iç kontrol mekanizmalarının uygulamasının yerleştiği, tüm bileşenlerin doğru ve verimli bir şekilde işlediği, kontrol sisteminin yapılandırılması çalışmalarının kurum

personeli tarafından sahiplenildiği, katılımcı, gayretli ve yapıcı bir yaklaşım gösterildiği, iç kontrol sisteminin ihtiyaç duyduğu güncellemelerin yapıldığı ve İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan faaliyetlerin mümkün olduğunca iyi bir şekilde yerine getirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.

V.1. Güçlü Yönler

- Üniversite faaliyetlerinde amaç ve prosedürlerine uyum
- Üniversite personelinin nitelikli olması
- Görev ve iş tanımlarının net olması
- Risk yönetimi çalışmalarının yapılması
- Üst Yönetimin iç kontrol sistemine olumlu bakış açısı
- Üniversitede mesleki yeterlilik ve uzmanlaşmaya önem verilmesi
- Üniversitede iç kontrol alışkanlığının oluşması
- Muhasebe sisteminin güvenilir ve doğru olması
- Mevzuatta istenen raporların doğru, güvenilir ve zamanında üretilmesi
- Üniversitemizin nitelikli öğretim elemanı kadrosuna sahip olması
- Üniversitemiz bilgi sistemlerinin kurum ihtiyaçlarına cevap verebilen güçlü yapıya sahip olması
- Üniversite birimlerimizin web sayfalarında iç kontrol ile ilgili uygulamaların ve düzenlemelerin duyurulması
- Üniversite birimlerimizin organizasyon şemalarının görev dağılımını ve hesap vermeye uygun raporlama kanallarını gösteriyor olması
- Üniversite birimlerinin ve alt birimlerinin görev tanımlarına yönelik düzenlemelerin olması
- İç Kontrol sistemi izleme fonksiyonunun etkin olarak yerine getirilmesi
- Üniversitede kurumsallaşmanın ve kurumsal kimliğin yeterince gelişmesi
- Bilim ve bilgi teknoloji altyapısının güncel ve güçlü olması
- Üniversitede kalite yönetimi çalışmalarının önemsenmesi

V.2. İyileştirmeye Açık Alanlar

- Üniversite personelinin iç kontrol sistemi faaliyetlerinin amaç ve kapsamını tam olarak benimseyememeleri
- Üniversitemizde personelin ayrılma ve katılma hareketliliği oranlarının yüksek olması
- Kullanılan bilgi sistemlerin karmaşıklığı
- Risk yönetimi sürecinde yönetici ve personelin katkısının alınması
- Üniversite birim yönetici ve personelinin risk yönetimi alanında görev ve sorumluluklarına

ilişkin bilgi sahibi olmasının sağlanması

- Diğer birimlerle ortak yürütülmesi gereken risklere ilişkin birimler arasında gerekli işbirliği ve iletişimin kurulması
- Üniversite birimlerinde uygulanan kontrol faaliyetlerinin etkililiğinin düzenli olarak gözden geçirilmesi
- Üniversitemiz mevcut fiziki arşivinin kapasitesinin düşük olması
- Üniversitenin büyümesine rağmen insan kaynaklarında yeterli artışın olmaması

V.3. Eylem İçin Öneriler

- Harcama birimlerinde yönetici ve personel görevlerini etkin ve etkili bir şekilde yürütebilecek bilgi, deneyim ve yeteneğe sahip olmalı
- Kurumumuz çalışanlarının, kurumsal aidiyet ve çalışma motivasyonlarını güçlendirecek planlamaların yapılması
- Harcama birimlerinde yönetici yatay ve dikey iç iletişim ile dış iletişimi kapsayan etkili ve sürekli bir bilgi ve iletişim sistemi kurmalı
- Faaliyetleri hazırlanan risklerin bertaraf edilmesine katkı sağlayan kontrol faaliyetleri standartlarının birimlerimizde etkin şekilde uygulanabilirliği zemininin oluşturulması
- Birimler kendi iş ve işlemlerinde iç kontrolün daha etkin çalışması sağlanmalı,
- İç kontrol sisteminin uygulanmasında Üst Yönetici ve harcama birimi yöneticileri personele örnek olmalı
- Harcama birimlerinde yönetici, faaliyetlerin ilgili mevzuat, stratejik plan ve performans programıyla belirlenen amaç ve hedeflere uygunluğunu sağlamalı
- Harcama birimlerinde yönetici, personelin iş ve işlemlerini izlemeli ve onaylamalı, hata ve usulsüzlüklerin giderilmesi için gerekli talimatları vermeli
- Personel yetersizliği, geçici veya sürekli olarak görevden ayrılma, yeni bilgi sistemlerine geçiş, yöntem veya mevzuat değişiklikleri ile olağanüstü durumlar gibi faaliyetlerin sürekliliğini etkileyen durumlarda vekâlet sistemini işletilmeli
- Harcama birimlerinde yönetici ve personel ile İç Denetim Birimi Başkanlığı arasında etkin bir işbirliği sağlanmalı
- Her bir faaliyet ve riskleri için uygun kontrol strateji ve yöntemleri (düzenli gözden geçirme, örnekleme yoluyla kontrol, karşılaştırma, onaylama, raporlama, koordinasyon, doğrulama, analiz etme, yetkilendirme, gözetim, inceleme, izleme v.b.) belirlenmeli ve uygulanmalı.